

**BG**

**BG**

**BG**



ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 4.2.2011  
COM(2011) 44 окончателен

2011/0021 (NLE)

Предложение за

**РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА**

**за сключването на Меморандум за сътрудничество между Европейския съюз и  
Съединените американски щати в сферата на научноизследователската и  
развойната дейност в областта на гражданското въздухоплаване**

## **ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ**

### **1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО**

#### **1.1. Основания и цели на предложението**

На 30 март 2009 г. Съветът поиска от Комисията да предприеме всички необходими действия за постигане на високо равнище на оперативна съвместимост между европейската програма за модернизиране на управлението на въздушното движение (УВД), SESAR (вж. по-долу), и съответната програма на САЩ, NextGEN, и други регионални проекти в рамките на регионите на ИКАО (Международна организация за гражданско въздухоплаване). Освен това към Комисията беше отправено искане да вземе предвид необходимостта от съгласуваност на SESAR с развитието на глобалните концепции на ИКАО. За тази цел Съветът прикани Комисията да представи препоръка за упълномощаване на Комисията да започне преговори за сключване на Меморандум за сътрудничество с Федералната администрация за въздухоплаване (FAA) на Съединените американски щати<sup>1</sup>. На 10 юни 2009 г. Комисията представи на Съвета препоръката<sup>2</sup>. Комисията обаче предложи разширяване на рамката за сътрудничество, която да се договори с FAA, така че тя да излезе извън границите на оперативната съвместимост между SESAR и NextGEN и да обхване по-широката сфера на научноизследователската и развойната дейност в областта на гражданското въздухоплаване.

Въз основа на препоръката на Комисията на 9 октомври 2009 г. Съветът прие решение, с което дава мандат на Комисията да започне преговори от името на ЕС с FAA за сключване на Меморандум за сътрудничество в сферата на научноизследователската и развойната дейност в областта на гражданското въздухоплаване. Съветът поиска от Комисията паралелно с това да състави и приложение относно оперативната съвместимост между SESAR и NextGen.

В предлагания проектомеморандум се определят условията за взаимно сътрудничество между ЕС и САЩ за насърчаване и развитие на научноизследователската и развойната дейност в областта на гражданското въздухоплаване. Той представлява важен инструмент, който чрез правно обвързваща рамка и спазване на общоприети принципи за реципрочност ще позволи на страните да преследват съвместно своята обща цел за създаване на по-екологични и по-ефикасни системи за въздушен транспорт. Проектомеморандумът ще позволи на двете страни да започнат съвместни научноизследователски и развойни дейности във всяка област на гражданското въздухоплаване.

Въз основа на насоките за водене на преговори, включени в мандата, на 18 юни 2010 г. двете страни парафираха проектомеморандум за сътрудничество и проектоприложение относно оперативната съвместимост между SESAR и NextGen.

---

<sup>1</sup> Резолюция на Съвета за одобрение на Европейския генерален план за управление на въздушното движение, членове 14 и 15, 30 март 2009 г.

<sup>2</sup> Препоръка на Комисията до Съвета — SEC(2009) 744 окончателен, 8.6.2009 г.

## 1.2. Общ контекст

### SESAR

Програмата за изследване на управлението на въздушното движение в Единното европейско небе (SESAR) представлява технологичният стълб на инициативата за Единно европейско небе (ЕЕН)<sup>3</sup>. Тя се състои от три фази и е **дефинирала**, **понастоящем разработва** и ще **разгърне** висококачествено ново поколение технологии, системи и процедури за УВД, които да съответстват на целите и изискванията на ЕЕН. Един от основните резултати от фазата на дефиниране на SESAR е Европейският генерален план за УВД (*Генерален план*), който представлява съвместно разработена пътна карта, одобрена от Съвета на ЕС и приета от всички заинтересовани страни в областта на УВД с оглед реализиране внедряването на ново поколение технологии и процедури за УВД през следващите 10—15 години. *Генералният план* направлява работната програма за фазата на развитие и ще представлява основен инструмент за управление на фазата на разгръщане на SESAR.

Към настоящия момент програмата SESAR се намира във фазата на развитие, която обхваща над 300 съгласувани и координирани проекта в областта на научноизследователската и развойната дейност и утвърждаването, управлявани централизирано от Съвместното предприятие SESAR (СП SESAR) — първото публично-частно партньорство за УВД, създадено като орган на ЕС. Мисията на СП SESAR е да осигури модернизиранието на Европейската система за УВД като обедини и съгласува всички свързани научноизследователски и развойни дейности в ЕС. Неговите членове учредители са ЕС и Евроконтрол, като то включва 15 представители на индустрията (производители на наземно и бордово оборудване, летища, авиокомпаниии, доставчици на аеронавигационно обслужване), включително субекти от държави извън ЕС и няколко асоциирани партньори.

В САЩ FAA също стартира програма за модернизация на УВД, позната под наименованието NextGen. Предвид сходството между SESAR и NextGen европейските ползватели на въздушното пространство поставиха строго изискване за осигуряване на оперативна съвместимост между SESAR и NextGen, за да се гарантира безопасност и непрекъснатост на работата в глобален мащаб, да се увеличат пазарните възможности пред европейската индустрия и да се избегне скъпо струващо дублиране на бордовото оборудване на въздухоплавателните средства. Дружества от САЩ вече имат достъп до европейски програми за научноизследователска и развойна дейност като SESAR например. Следователно е много важно да се осигурят сходни възможности за европейската индустрия.

Комисията счита, че укрепването на техническото и оперативното сътрудничество с FAA е неотложно и необходимо действие за сектора на гражданското въздухоплаване като цяло. Всъщност по-ефикасни и устойчиви системи за въздушен транспорт може да бъдат по-добре постигнати чрез един цялостен подход, насочен към всички аспекти на гражданското въздухоплаване. Това мотивира Комисията да предложи разширяване на рамката за сътрудничество, така че тя да обхване сферата на гражданското въздухоплаване в по-широк смисъл.

---

<sup>3</sup> Регламенти ....

Предлаганият Меморандум за сътрудничество със САЩ осигурява солидна правно обвързваща основа за започване на съвместни научноизследователски и развойни дейности, като в същото време надлежно разглежда и чувствителни теми като юридическата отговорност, правата на интелектуална собственост и реципрочността. Освен това меморандумът има потенциала да установи международни стандарти във въздухоплаването като осигури оперативна съвместимост в глобален мащаб в отговор на очакванията на заинтересованите страни от областта на въздухоплаването и като предостави по-големи пазарни възможности на европейската индустрия.

### **1.3. Съществуващи разпоредби в областта на предложението**

Европейската комисия и FAA подписаха първоначално на 18 юли 2006 г. Меморандум за разбирателство (MP) за установяване на рамка за сътрудничество за постигане на глобално УВД чрез улесняване на съвместните глобални действия. Меморандумът за разбирателство беше актуализиран на 17 март 2009 г., така че да бъде отчетена основната роля на СП SESAR за техническото сътрудничество с FAA под ръководството на Европейската комисия. Поради своя декларативен характер обаче Меморандумът за разбирателство не осигурява необходимата правно обвързваща рамка за адекватно намиране на решение на въпросите, свързани с юридическата отговорност, правата на интелектуална собственост и реципрочността. Предлаганият Меморандум за сътрудничество, и по-специално приложението към него относно оперативната съвместимост между SESAR и NextGen, ще замени съществуващия Меморандум за разбирателство.

### **1.4. Съгласуваност с други политики и цели на Съюза**

Предлаганият Меморандум за сътрудничество ще допринесе за постигането на целите на политиката за ЕЕИ, тъй като той подкрепя нейния технологичен стълб — програмата SESAR. Навременното развитие и разгръщане на новите технологии и процедури за УВД всъщност ще разшири иновационния капацитет на Европа и ще даде тласък на конкурентоспособността на европейската индустрия в световен мащаб като позволи ЕС да има решаващ глас в органите по стандартизация.

Проектот меморандумът ще даде стимул на техническото и оперативното сътрудничество между страните като осигури ясна правна рамка. Този стимул съответства на политиката на ЕС за научноизследователската дейност и ще допринесе за прилагането на Седмата рамкова програма.

## **2. КОНСУЛТАЦИЯ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО**

### **2.1. Консултация със заинтересованите страни**

Секторът на въздухоплаването подкрепя перспективите, предлагани от един обвързващ Меморандум за сътрудничество между ЕС и САЩ. Европейската индустрия очаква чрез прилагането на принципите за реципрочност, предвидени в Меморандума, да може да се възползва от предимствата на сравними възможности за участие в съвместни дейности със САЩ въз основа на прозрачност, взаимни ползи, равнопоставено и справедливо третиране.

*Методи на консултиране, основни целеви сектори и общ профил на участниците в консултацията*

В процеса на преговори Комисията проведе консултации със заинтересованите страни, по-специално в рамките на Съвместното предприятие SESAR, и с държавите-членки чрез специалния комитет, създаден от Съвета за преговорите по Меморандума.

*Обобщение на отговорите и на начина, по който са взети предвид*

Коментарите от заинтересованите страни бяха надлежно отчетени при изготвянето на позицията на Съюза по преговорите.

## **2.2. Събиране и използване на експертни становища**

Съвместното предприятие SESAR предостави техническа експертиза по време на преговорите. Правна експертиза беше осигурена от правната служба на Комисията. Не бяха необходими външни експертни становища.

## **2.3. Оценка на въздействието**

Меморандумът осигурява солидна правна основа, позволяваща задълбочено техническо и оперативно сътрудничество, което да доведе до ранно разработване на общи стандарти в гражданското въздухоплаване. Освен това определянето, прилагането и мониторингът на принципите за реципрочност ще спомогнат за навлизането на европейската индустрия на нови пазари в САЩ. В случай, че не се приложи реципрочност, на европейската индустрия ще бъде отказан справедлив достъп до пазара в САЩ.

В конкретния случай с модернизацията на УВД, координираната между ЕС и САЩ подкрепа за дейностите на ИКАО по стандартизация ще бъде движеща сила с потенциал да превърне общите стандарти на SESAR — NextGen в международни стандарти за УВД. Ако не бъде осигурена оперативна съвместимост би означавало бордовото оборудване на хиляди въздухоплавателни средства, използвани за полети в Европа и САЩ, да бъде дублирано, което е свързано с инвестиция, която авиокомпаниите не могат да си позволят в период на финансова криза.

## **3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО**

### **3.1. Обобщение на предлаганите мерки**

Предлаганият Меморандум за сътрудничество се състои от основен документ, в който се определят основните принципи за сътрудничество и управленските механизми. Основният документ се допълва от приложения и допълнения към приложенията, в които допълнително са разгледани конкретни технически цели в сферата на научноизследователската и развойната дейност в областта на гражданското въздухоплаване. Съгласно изискванията на Съвета, поставени в неговия мандат, в първото приложение е разгледана оперативната съвместимост между SESAR и NextGEN.

Управленските механизми включват Съвместен комитет, съставен от представители на Комисията, подпомагани от представители на държавите-членки на ЕС, и

представители на FAA. Съвместният комитет може да разглежда всеки въпрос, свързан с функционирането на Меморандума и на приложенията и допълненията към него.

### **3.2. Правно основание**

Член 100, параграф 2 във връзка с член 218, параграф 6 от Договора за функционирането на Европейския съюз

### **3.3. Принцип на субсидиарност**

Поради общоевропейския характер на въздушния транспорт и необходимостта от последователен подход на европейско равнище държавите-членки не могат да постигнат целите на Меморандума за сътрудничество двустранно със САЩ. Поради това предложението е в съответствие с принципа на субсидиарност.

### **3.4. Принцип на пропорционалност**

Меморандумът за сътрудничество между ЕС и САЩ е ефикасен правно обвързващ инструмент, който насърчава техническото сътрудничество между двете страни. Той установява обща рамка за сътрудничество, позволяваща стартиране на съвместни дейности, като гарантира на двете страни сравними възможности за участие в техните научноизследователски и развойни дейности във всяка област на гражданското въздухоплаване.

Предлаганото споразумение не налага допълнителна административна или финансова тежест нито на органите на държавите-членки, нито на индустрията.

### **3.5. Избор на инструменти**

Предлагани инструменти: Меморандум за сътрудничество

Международните отношения в областта на въздухоплаването могат да бъдат регулирани само чрез международни споразумения.

## **4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА**

Предложението няма отражение върху бюджета на Съюза.

Предложение за

## РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

**за сключването на Меморандум за сътрудничество между Европейския съюз и Съединените американски щати в сферата на научноизследователската и развойната дейност в областта на гражданското въздухоплаване**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 100, параграф 2 във връзка с член 218, параграф 6 от него,

като взе предвид предложението на Комисията<sup>4</sup>,

след като получи одобрението на... от Европейския парламент,

като има предвид, че:

- (1) Комисията договори от името на Съюза Меморандум за сътрудничество със Съединените американски щати в сферата на научноизследователската и развойната дейност в областта на гражданското въздухоплаване (по-долу „Меморандум“).
- (2) Меморандумът беше подписан на .....
- (3) Меморандумът следва да бъде одобрен от Съюза,

РЕШИ:

*Член единствен (одобрение)*

1. Одобрява се Меморандумът от името на Съюза. Текстът на Меморандума е приложен към настоящото решение.

---

<sup>4</sup> ОВ С , , стр. .



2. Председателят на Съвета е оправомощен да посочи лицето, упълномощено да извърши уведомяването, предвидено в член XII (Б) от Меморандума.

Съставено в Брюксел на [...] година.

*За Съвета*  
*Председател*

## **ПРИЛОЖЕНИЕ**

### **МЕМОРАНДУМ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО**

**NAT-I-9406**

**МЕЖДУ**

**СЪЕДИНЕНИ АМЕРИКАНСКИ ЩАТИ**

**И**

**ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че Съединените американски щати и Европейският съюз имат общата цел да насърчават и развиват сътрудничеството в сферата на научноизследователската и развойната дейност в областта на гражданското въздухоплаване; както и

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че това сътрудничество ще насърчи развитието и безопасността на гражданската авиация в Съединените американски щати и в Европейския съюз;

СЛЕДОВАТЕЛНО Съединените американски щати и Европейският съюз (наричани заедно „страни“ и поотделно „страна“) се споразумяха да изпълняват съвместни програми в съответствие със следните условия:

#### **ЧЛЕН I — ЦЕЛ**

- А. Настоящият Меморандум за сътрудничество, включително приложенията и допълненията към него (по-долу „Меморандум“), определя условията за взаимно сътрудничество за насърчаване и развитие на научноизследователската и развойната дейност в областта на гражданското въздухоплаване. За тази цел, при условие, че са налице съответните финансови средства и други необходими ресурси, страните могат да предоставят персонал, ресурси и свързани услуги за сътрудничество в степента, предвидена в приложенията и допълненията към настоящия Меморандум.
- Б. Целите на настоящия Меморандум може да бъдат постигнати чрез сътрудничество в някоя от следните области:
1. Обмен на информация по отношение на програми и проекти, резултати от научноизследователска дейност или публикации;
  2. Съвместно провеждане на анализи;
  3. Координиране на програми и проекти в сферата на научноизследователската и развойната дейност и тяхното изпълнение въз основа на съвместни усилия;
  4. Обмен на научен и технически персонал;

5. Обмен на специално оборудване, софтуер и системи за изследователска дейност и проучвания за съвместимост;
  6. Съвместно организиране на симпозиуми или конференции; както и
  7. Взаимни консултации с цел определяне на съгласувани действия в съответните международни органи.
- В. Съгласно приложимото законодателство, разпоредби и политики, така както те може да бъдат изменени или променени, страните във възможно най-голяма степен насърчават участието в съвместни дейности съгласно настоящия Меморандум с оглед осигуряване на сравними възможности за участие в своите научноизследователски и развойни дейности. Страните ангажират участниците в съвместни дейности, които се провеждат на реципрочна основа в съответствие със следните принципи:
1. Взаимна полза;
  2. Сравними възможности за участие в съвместни дейности;
  3. Равнопоставено и справедливо третиране;
  4. Навременен обмен на информация, която може да повлияе на съвместната дейност; както и
  5. Прозрачност.
- Г. Такива съвместни действия се провеждат съгласно конкретни приложения и допълнения, посочени в член II.

## **ЧЛЕН II — ПРИЛАГАНЕ**

- А. Настоящият Меморандум се прилага чрез конкретни приложения и допълнения към него. Тези приложения и допълнения описват, когато това е уместно, естеството и продължителността на сътрудничеството в определена сфера или за определена цел, третирането на интелектуалната собственост, юридическата отговорност, финансирането, разпределението на разходите и други въпроси. Освен ако изрично не е посочено друго, в случай на несъответствие между разпоредба на приложение или допълнение и разпоредба на настоящия Меморандум, разпоредбата на Меморандума има предимство.
- Б. Представителите на Съединените американски щати и на Европейския съюз провеждат срещи периодично, за да:
1. обсъдят предложения за нови съвместни дейности; както и
  2. преразгледат състоянието на текущите дейности, които са стартирани съгласно приложение или допълнение към настоящия Меморандум.
- В. Координирането и подпомагането на съвместните дейности съгласно настоящия Меморандум от името на правителството на Съединените американски щати се осъществява от Федералната администрация за

въздухоплаване (FAA), а от името на Европейския съюз — от Европейската комисия.

Г. Службите, определени за координация и управление на настоящия Меморандум, до които се изпращат всички заявления за услуги съгласно настоящия Меморандум, са:

1. За Съединените американски щати:

Federal Aviation Administration

Office of International Aviation

Wilbur Wright Bldg., 6<sup>th</sup> Floor, East

600 Independence Ave., S.W.

Washington, D.C.

20591 - USA

Телефон: +1-202-385-8900

2. За Европейския съюз:

European Commission

Directorate-General for Mobility and Transport

Directorate for Air Transport

1040 Brussels - Belgium

Телефон: +32-2-2968430

факс: +32-2-2968353

Д. Определят се служители за връзка по техническата програма за конкретни дейности, както е посочено в приложенията и допълненията към настоящия Меморандум.

### **ЧЛЕН III — ИЗПЪЛНИТЕЛНО РЪКОВОДСТВО**

А. С настоящото страните създават Съвместен комитет, който трябва да отговаря за обезпечаване на ефективното функциониране на настоящия меморандум и редовно да провежда срещи за оценка на ефективността на неговото изпълнение.

Б. Съвместният комитет се състои от представители на:

1. Федералната администрация за въздухоплаване на Съединените американски щати (FAA, съпредседател), и
2. Европейската комисия за Европейския съюз (съпредседател), подпомагана от представители на държавите-членки на Европейския съюз.

- В. Съвместният комитет може да покани експерти да участват *ad hoc* в различните области. Съвместният комитет може да създава работни групи по технически въпроси и да наблюдава тяхната работа, както и работата на комитетите и групите, създадени съгласно конкретни приложения и допълнения. Съвместният комитет ще разработи и приеме вътрешни процедури за управление.
- Г. Всички решения на Съвместния комитет се вземат с консенсус от двете страни, които съставляват Съвместния комитет. Тези решения са в писмена форма, подписани от представителите на страните в Съвместния комитет.
- Д. Съвместният комитет може да разглежда всеки въпрос, свързан с функционирането на настоящия Меморандум и на приложенията и допълненията към него. По-специално Съвместният комитет отговаря за:
1. предоставяне на форум за обсъждане в рамките на настоящия Меморандум и на приложенията и допълненията към него на
    - а) въпроси, които може да възникнат, и промени, които може да имат въздействие върху прилагането на настоящия Меморандум и на приложенията и допълненията към него;
    - б) общи подходи към въвеждането на нови технологии и процедури, научноизследователски програми и програми за оценка и други области от взаимен интерес; както и
    - в) проекторазпоредби и законодателство на някоя от страните, които или което биха засегнали интересите на другата страна, в рамките на настоящия Меморандум и на приложенията и допълненията към него;
  2. ако е уместно — приемане на допълнителни приложения към настоящия Меморандум и допълнения към тях;
  3. ако е уместно — приемане на приложения към настоящия Меморандум и допълнения към тях; както и
  4. внасяне на предложения, когато това е уместно, до страните за изменения на настоящия Меморандум по друг начин.

#### **ЧЛЕН IV — ОБМЕН НА ПЕРСОНАЛ**

Страните могат да обменят технически персонал, според изискванията, за провеждане на дейностите, описани в дадено приложение или допълнение към настоящия Меморандум. Целият този обмен е в съответствие с условията, предвидени в настоящия Меморандум и неговите приложения и допълнения. Техническият персонал, обменен от страните, извършва работата, описана в съответното приложение или допълнение. Въпросният технически персонал може да е на агенции или изпълнители от Съединените американски щати или Европейския съюз, по взаимна договореност.

#### **ЧЛЕН V — ДОГОВОРЕНОСТИ ЗА НАЕМАНЕ НА ОБОРУДВАНЕ**

Едната страна (по-долу „страна, която отдава оборудване под наем“) може да отдава под наем оборудване на другата страна (по-долу „страна, която наема оборудване“) по

силата на приложение или допълнение към настоящия Меморандум. За всяко наемане на оборудване се прилагат следните общи разпоредби, освен ако не е посочено друго в дадено приложение или допълнение:

- А. Страната, която отдава оборудване под наем, определя стойността на оборудването, което ще бъде наето.
- Б. Страната, която наема оборудването, придобива право да го държи и владее в помещението на страната, която отдава оборудването под наем, както е определено от страните в съответното приложение или допълнение. Оборудването се държи и владее от страната, която го е наела, до неговото връщане на страната, която го е отдала под наем, в съответствие с параграф 3 по-долу.
- В. Страната, която наема оборудването, превозва за своя сметка цялото оборудване до помещението, определено от страните в съответното приложение или допълнение.
- Г. Страните си сътрудничат за получаване на всички лицензи на износ и други документи, необходими за изпращане на оборудването.
- Д. Страната, която наема оборудването, отговаря за неговото инсталиране в помещението, определено от страните в съответното приложение или допълнение. Ако е необходимо, страната, която отдава оборудването под наем, съдейства на страната, която го наема, с оглед инсталиране на наетото оборудване, при условията, договорени между страните.
- Е. Страната, която наема оборудването, го експлоатира и поддържа в добро състояние, осигурява функционалната му пригодност и позволява инспекции от страната, която е отдала оборудването под наем, във всеки един подходящ момент за времето, през което оборудването е наето.
- Ж. Страната, която отдава оборудването под наем, съдейства на страната, която наема оборудването, за намиране на източници на доставка на обикновени елементи и на специфични части, които не са леснодостъпни за страната, която наема оборудването.
- З. При изтичане на срока на съответното приложение или допълнение или на настоящия Меморандум, или при тяхното прекратяване, или когато е приключила употребата на оборудването, страната, която е наела оборудването, го връща на страната, която е отдала оборудването под наем, за своя сметка.
- И. В случай на загуба или повреждане на оборудване, отдадено под наем по силата на настоящия Меморандум, за което страната, наела оборудването, е добила право да държи и владее, по усмотрение на страната, която е отдала оборудването под наем, наелата оборудването страна поправя оборудването или компенсира отдалата оборудването страна с неговата стойност (определена от страната, отдала оборудването под наем, съгласно параграф А по-горе) за неговата загуба или повреда.

- Й. Цялото оборудване, обменено по силата на настоящия Меморандум, се използва единствено за научноизследователска и развойна дейност и дейности по утвърждаването и не може да бъде използвано по какъвто и да е друг начин за активно гражданско въздухоплаване или за други оперативни цели.
- К. Всеки трансфер на технологии, оборудване или други елементи по силата на настоящия Меморандум е в съответствие с действащото законодателство и политиките на страните.

#### **ЧЛЕН VI — ФИНАНСИРАНЕ**

- А. Освен ако не е посочено друго в дадено приложение или допълнение към настоящия Меморандум, всяка страна поема разходите за дейностите, които извършва в съответствие с настоящия Меморандум.
- Б. Номерът NAT-I-9406 е зададен от Съединените американски щати с цел идентификация на тази програма за сътрудничество и той трябва да се посочва във всяка кореспонденция, свързана с настоящия Меморандум.

#### **ЧЛЕН VII — ОПОВЕСТЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ**

- А. Освен съгласно изискванията на действащото законодателство или с предварително писмено съгласие на страните, никоя страна не може да оповестява каквато и да е информация или материали, свързани със задачите, или с договорените програми съгласно настоящия Меморандум и приложенията и допълненията към него, на трети страни, различни от: i) изпълнители или подизпълнители, осъществяващи задачите или програмите, доколкото това е необходимо за изпълнението на въпросните задачи или програми; или ii) други правителствени органи на страните.
- Б. Ако една от страните разбере, че съгласно своите закони или подзаконови актове не може да изпълни разпоредбите на настоящия член за неоповестяване на информация, преди да е оповестила информацията тя незабавно информира другата страна. След това страните се консултират, за да изготвят съответния план за действие.

#### **ЧЛЕН VIII — ПРАВА НА ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ**

- А. Страна, която предоставя интелектуална собственост (която за целите на настоящия Меморандум включва анализи, доклади, бази данни, софтуер, ноу-хау, поверителна техническа и търговска информация, данни, архиви и свързана документация и материали, независимо от формата или носителя, върху който е записана) на другата страна в съответствие с условията на дадено приложение или допълнение към настоящия Меморандум, запазва правата върху интелектуалната собственост, които е притежавала към момента на обмена. Страната, която предоставя документ или друг вид интелектуална собственост съгласно дадено приложение или допълнение към настоящия Меморандум, ясно обозначава документа или другия вид интелектуална собственост като поверителен, защитен или като предмет на търговска тайна, според случая.

Б. Освен ако не е предвидено друго в приложение или допълнение към настоящия Меморандум, страната, която получава интелектуална собственост от другата страна по силата на настоящия Меморандум:

1. не придобива права върху интелектуалната собственост по силата на това, че я получава от другата страна; както и
2. не разкрива интелектуалната собственост пред трета страна, различна от изпълнители или подизпълнители, осъществяващи програма, свързана с дадено приложение или допълнение към настоящия Меморандум, без предварителното писмено съгласие на другата страна. В случай на разкриване пред изпълнител или подизпълнител, който осъществява програмата, страната, която извършва разкриването:
  - а) ограничава използването на интелектуалната собственост от изпълнителя или подизпълнителя до целите, посочени в приложимото приложение или допълнение; както и
  - б) забранява по-нататъшно разкриване на интелектуалната собственост от изпълнителя или подизпълнителя пред трети страни, освен когато другата страна даде предварително писмено съгласие за по-нататъшно разкриване.

В. Освен ако не е посочено друго в приложение или допълнение към настоящия Меморандум, правата върху интелектуалната собственост, разработена съвместно от страните съгласно настоящия Меморандум и неговите приложения и допълнения, са общи за страните.

1. Всяка страна притежава неизключително, неотменимо право във всички държави да възпроизвежда, да изготвя дериватни версии, да разпространява публично и да превежда такава интелектуална собственост, при условие, че възпроизвеждането, изготвянето, разпространението и преводът не засягат защитата на правата на интелектуална собственост на другата страна. Всяка страна или нейните органи по прилагането имат право да прегледат превода преди публичното му разпространение.
2. Всички публично разпространявани копия на статии от научни и технически издания, непатентовани научни доклади и книги, които са пряк резултат от сътрудничеството съгласно настоящия Меморандум и неговите приложения или допълнения, указват имената на авторите на труда, освен когато авторът изрично отказва да бъде назован.

Г. Ако една от страните не е съгласна с определянето на документ или друг вид интелектуална собственост като поверителен, защитен или като предмет на търговска тайна от другата страна съгласно приложение или допълнение към настоящия Меморандум, несъгласната с определянето страна иска консултации с другата страна за разглеждане на въпроса. Консултациите може да се проведат заедно със заседание на Съвместния комитет или на друг комитет, създаден по силата на приложение или допълнение към настоящия Меморандум.



## **ЧЛЕН IX — ИМУНИТЕТ И ОТГОВОРНОСТ**

- А. Страните разглеждат въпросите с имунитета и отговорността, свързани с дейностите съгласно настоящия Меморандум, в съответното приложение или допълнение, според случая.
- Б. Страните се споразумяват, че всички дейности, предприети по силата на настоящия Меморандум и приложенията или допълненията към него, се изпълняват с необходимата професионална грижа, и че се полагат всички разумни усилия за свеждане на потенциалния риск за трети страни до минимум и за спазване на всички изисквания по отношение на безопасността и надзора.

## **ЧЛЕН X — ИЗМЕНЕНИЯ**

- А. Страните могат да изменят настоящия Меморандум и неговите приложения или допълнения. Страните документират подробностите относно всяко такова изменение в писмено споразумение, подписано от двете страни.
- Б. Измененията на приложенията или допълненията към настоящия Меморандум, приети от Съвместния комитет, влизат в сила след решение на Съвместния комитет съгласно член III.Г от настоящия Меморандум, подписано от съпредседателите на Съвместния комитет от името на страните.

## **ЧЛЕН XI — РАЗРЕШАВАНЕ НА СПОРОВЕ**

Страните разрешават всички спорове във връзка с тълкуването или прилагането на настоящия Меморандум или неговите приложения или допълнения чрез консултации помежду си. Страните не могат да отнасят за уреждане такива спорове до международен трибунал или трета страна.

## **ЧЛЕН XII — ВЛИЗАНЕ В СИЛА И ПРЕКРАТЯВАНЕ**

- А. До влизането му в сила настоящият Меморандум се прилага временно от датата на подписването му.
- Б. Настоящият Меморандум влиза в сила, когато страните писмено са се уведомили взаимно за приключването на съответните им вътрешни процедури, необходими за неговото влизане в сила, и остава в сила до прекратяването му.
- В. Всяко отделно приложение или допълнение, прието от Съвместния комитет след влизането в сила на настоящия Меморандум, влиза в сила след решение на Съвместния комитет съгласно член III.Г от настоящия Меморандум, подписано от съпредседателите на Съвместния комитет от името на страните.
- Г. Всяка от страните може да прекрати настоящия Меморандум или неговите приложения или допълнения по всяко време като изпрати на другата страна шестдесетдневно (60) писмено предизвестие. Прекратяването на настоящия Меморандум не засяга правата и задълженията на страните съгласно членове V, VII, VIII и IX. Всяка страна разполага със сто и двадесет (120) дни за приключване на своите дейности след прекратяването на настоящия Меморандум или на неговите приложения или допълнения. Прекратяването на

настоящия Меморандум води до прекратяване и на всички приложения и допълнения, сключени от страните по силата на настоящия Меморандум.

### **ЧЛЕН XIII — ОПРАВМОЩАВАНЕ**

Съединените американски щати и Европейският съюз се съгласяват с разпоредбите на настоящия Меморандум, както е посочено с подписите на техните надлежно оправомощени представители.

СЪЕДИНЕНИ АМЕРИКАНСКИ ЩАТИ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ОТ: \_\_\_\_\_

ОТ: \_\_\_\_\_

ДЛЪЖНОСТ:

ДЛЪЖНОСТ:

Помощник администратор

по въпросите на международното въздухоплаване

Федерална администрация за въздухоплаване

Министерство на транспорта